

اقتصاد سبز

بازیافت ضایعات و هدررفت مواد غذایی ارگانیک

فاطمه باسیان
کارشناس اقتصادی

● یکی از موانع تأمین غذا و امنیت غذایی برای مردم جهان، ضایعات و هدررفت محصولات کشاورزی و غذاست. هدررفت و ضایعات محصول و غذا در مرحله قبل از تولید، تولید، عرضه و فروش و مصرف به چشم می‌خورد، به عبارتی دیگر در حلقه‌های مختلف زنجیره عرضه محصولات کشاورزی و مواد غذایی، هدررفت و ضایعات محصول وجود دارد. براساس آمار فائو بخشی از غذای تولیدشده در جهان به ضایعات تبدیل می‌شود که جلوگیری از این هدررفت غذا می‌تواند راهکار مهمی برای تغذیه جمعیت روبه‌رشد باشد. در ادبیات موضوع ضایعات (waste) و هدررفت (loss) در مراحل مختلف زنجیره عرضه اتفاق می‌افتد. ضایعات مواد غذایی در پایین زنجیره عرضه، از سوی مصرف‌کنندگان شکل می‌گیرد که بیش از مصرف خود غذایی را دور ریخته و مصرف نمی‌کنند. هدررفت مواد غذایی به ناکارآمدی تولید و فراوری مواد غذایی برمی‌گردد که مواد غذایی ارزش غذایی خودش را از دست می‌دهد یا قبل از رسیدن به دست مصرف‌کننده دور ریخته می‌شود. هر دوی این موارد به عنوان ضایعات مواد غذایی در نظر گرفته می‌شود. براساس مطالعات فائو، برآورد شده است که سالانه در جهان ضایعات و هدررفت مواد غذایی برای غلات و حبوبات در حدود ۳۰ درصد، ۴۰-۵۰ درصد برای محصولات ریشه‌ای، میوه و سبزیجات، ۲۰ درصد برای دانه‌های روغنی، گوشت و محصولات لبنی و ۳۵ درصد برای ماهی است. بیش از ۴۰ درصد ضایعات مواد غذایی در کشورهای درحال‌توسعه در مرحله پس از برداشت و فراوری اتفاق می‌افتد و در کشورهای توسعه‌یافته و صنعتی بیش از ۴۰ درصد ضایعات در سطح خرده‌فروشی و مصرف‌کننده اتفاق می‌افتد (FAO, Global Initiative on Food Loss and Waste Reduction, 2015). براساس گزارش سال ۲۰۱۵ برنامه محیط زیست سازمان ملل (UNEP) و مؤسسه جهانی منابع (WRI)، حدود یک‌سوم از کل مواد غذایی تولیدشده...

ادامه در صفحه ۱۵

بانک مرکزی و شورای پول و اعتبار به بانک‌ها ابلاغ می‌شود. گرچه بانک‌ها به‌دفعات نشان داده‌اند که راه دورزدن هر قانون و آیین‌نامه‌ای را به‌خوبی پیدا می‌کنند تا نتیجه همه امور را به آنچه خود می‌خواهند تغییر دهند اما بخشی از سوءاستفاده بانک‌ها نیز به دلیل ناآگاهی مشتریان اتفاق می‌افتد. حسینی‌هاشمی می‌گوید: «بهانه بانک‌هایی که حساب فرد متوفی را به سرفصل بستانکاران منتقل می‌کنند، این است که تا پیش از مشخص شدن حکم دادگاه درباره ورثه، دست کسی به آن حساب نرسد اما برای اینکه به آن سود نپردازند، باید دلیل داشته باشند و کارشان با مجوز بانک مرکزی باشد. با وجود این، ممکن است یک بانک برای اینکه سود نپردازد، حساب مشتریان متوفی را بدون هیچ مجوزی به سرفصل بستانکاران ببرد و این کار هم با ناآگاهی مشتریان یا پیگیری نکردن آنها، مشکلی برای بانک ایجاد نمی‌کند اما ورثه می‌توانند، شاکي شوند و سود سپرده را از بانک مطالبه کنند.

دست بانک‌ها رو شده

پس از ارائه گواهی فوت به بانک، ورثه اجازه دارند مبلغ معینی را برای هزینه کفن و دفن و مراسم خاکسپاری برداشت کنند و اما تعیین تکلیف مابقی موجودی منوط به انحصار وراثت است و تا این زمان، هیچ نوع سودی به آن تعلق نمی‌گیرد. به گفته مستخدمین حسینی: «این مسئله باعث شده است برخی از خانواده‌ها قبل از آگاه‌شدن بانک از فوت صاحب حساب، با هماهنگی یکدیگر حساب او را تخلیه کنند تا کار به انحصار وراثت و گروکشی بانک نکشد». البته این کار هم در حالتی امکان‌پذیر است که مشخصات حساب و رمز آن را در اختیار داشته باشند وگرنه چاره‌ای جز معطل‌شدن تا انحصار وراثت ندارند.

با این شرایط بانک‌ها این شانس را دارند که با مرگ هر مشتری، برای مدتی اختیار سرمایه‌اش را بدون پرداخت سود در اختیار بگیرند. مستخدمین حسینی اظهار می‌کنند این کاسبی بانک‌ها قبلاً رونق خوبی داشته است اما حالا که مردم آگاه شده‌اند و دست بانک‌ها رو شده، ورثه پیش از اینکه کار به مسودشدن حساب بکشند، اموال متوفی را تعیین تکلیف می‌کنند؛ مگر اینکه با هم اختلاف داشته باشند و بخواهند تا زمان صدور حکم دادگاه، حساب را مسدود کنند.

سپرده با مرگ افراد، مسدود و به پول رایگان تبدیل می‌شود

کاسبی بانک‌ها از اموات

حساب او را به سرفصل بستانکاران موقت منتقل کند تا وضعیت وراثت مشخص شود. او می‌گوید مردم‌هایی که هنگام افتتاح حساب بانکی توسط مشتریان تکمیل می‌شود، بانک از سوی فرد وکالت عام پیدا می‌کند تا در چنین شرایطی از سوی مشتری تصمیم بگیرد و بر همین اساس و طبق مقررات جاری نظام بانکداری، سپرده به سرفصل جداگانه‌ای منتقل می‌شود.

در این فرایند بانک‌ها با اموال اموات کاسبی می‌کنند؛ اما این کارشناس بانکی می‌گوید: «بسیاری هستند که کارت بانکی و رمز حساب متوفی را دارند و با هماهنگی دیگر ورثه، حساب را خالی می‌کنند تا کارشان به انحصار وراثت و معطل‌ماندن پول در بانک نکشد. حتی برخی از قبل به فکر روز مردن بوده‌اند و حساب‌های مشترکی باز کرده‌اند تا پس از مرگ، فرزندان و ورثه بتوانند از حساب آنها برداشت کنند. هرچند اگر برداشت از حساب مشترک لزوماً نیازمند دو یا چند امضا باشد، پس از مسجل‌شدن فوت یکی از صاحبان امضا، عملاً دیگران نیز باید تا انحصار وراثت منتظر بمانند؛ مگر اینکه سهم‌الشرکه هر یک از صاحبان حساب مشخص باشد تا هر فرد بتواند سهم خود را برداشت کند».

مجوز بانک مرکزی نیاز است

نظام بانکداری مقررات متعددی دارد و آیین‌نامه‌های زیادی نیز در مباحث مختلف از سوی

نداشته باشد گرچه ملزم هستند منافع سپرده را به صاحبان آن بپردازند. البته او احتمال مسدودشدن حساب متوفی و تعلق‌نگرفتن سود به آن را هم رد نمی‌کند اما عقیده دارد این می‌تواند یک تخلف شخصی یا تخلف یک بانک تلقی شود و کار قانون‌مندی نیست که بخواهیم به همه بانک‌ها اطلاق کنیم.

باین‌حال پیگیری‌های «شرق» نشان می‌دهد اغلب بانک‌ها بعد از فوت صاحب سپرده، حساب متوفی را مسدود و تا زمان تعیین تکلیف نهایی یک ریال هم به سپرده سود پرداخت نمی‌کنند. این اتفاق همه‌گیر ظاهراً از چشم ناظران بانک مرکزی دور مانده است.

وکالت عام بانک‌ها از مشتریان

قراردادهای بانک‌ها با مشتریان آن‌قدر بند و تبصره دارد که اغلب افراد حوصله یا مجال خواندن آن را ندارند درحالی‌که در قالب همین بند و تبصره‌ها، مشتریان اجازه‌های گوناگونی به بانک می‌دهند و دستشان را برای اقداماتی در شرایط خاص باز می‌گذارند. تغییر نوع حساب بانکی افراد هم باید با پرکردن فرم‌های مخصوص و امضاشدن بستانکاران موقت می‌بروند که عندالمطالبه بود و سود به آن تعلق نمی‌گرفت اما حالا به‌راحتی می‌توانند حساب را در همان قالبی که افتتاح شده است، مسدود کنند تا امکان برداشت از آن وجود

شرق: کسب‌وکار بانک‌ها در هر حالتی سکه است؛ به‌ویژه اگر حساب‌وکتا‌بشان با اموات باشد. گفته می‌شود بانک‌ها سپرده مشتریانی که فوت کرده باشند را به سرفصلی می‌برند که تا زمان انحصار وراثت مسدود می‌شود و هیچ سودی هم به آن تعلق نمی‌گیرد. در حقیقت بانک‌ها با این کار ضمن اینکه رسالت قانونی خود را برای صیانت از اموال مشتری متوفی تا تعیین تکلیف دادگاه انجام می‌دهند، سود بی‌دردسر و بی‌زحمتی هم برای خودشان دست‌وپا کرده‌اند که ظاهراً هیچ معارض و منتقدی هم ندارد. البته حیدر مستخدمین حسینی، کارشناس بانکی، به «شرق» می‌گوید: «بانک‌ها به شرطی به این کار دست می‌زنند که ورثه، مدارکی دال بر فوت صاحب حساب ارائه کنند تا بانک قانوناً اجازه مسدودکردن حساب را بیابد وگرنه تا زمانی که درگذشت صاحب حساب مسجل نشود، حساب او به صورت سابق، باز و در دسترس خواهد بود».

درعین‌حال نظر بهادالدین حسینی‌هاشمی، دیگر کارشناس بانکی، چیز دیگری است. او می‌گوید «حساب متوفی غنایم جنگی نیست که بانک‌ها بخواهند پس از مرگ او برای مدتی آن را تصاحب کنند و به آن سود ندهند چراکه تاکنون این پول به یکی از مشتریان بانک تعلق داشته است و طبق قرارداد که با بانک منعقد شده، به آن سود تعلق می‌گیرد و حالا با مرگ این مشتری، سرمایه‌اش صاحبان جدیدی یافته که باید به تأیید دادگاه برسد».

به گفته حسینی‌هاشمی، پس از مرگ مشتری، حساب متوفی در همان وضعیتی که قبلاً بوده است باقی می‌ماند و سودی که از قبل مقرر بوده به آن تعلق می‌گیرد اما مسدود می‌شود و امکان برداشت از آن وجود نخواهد داشت. البته اگر حساب شخص متوفی، حساب دپادری و جاری باشد و متوفی چکی برای تاریخ آینده صادر کرده باشد، با فرارسیدن تاریخ، وجه چک از دارایی او کسر خواهد شد. طبق اظهارات این کارشناس بانکی، در گذشته که بانک‌ها مجهز به سیستم‌های نرم‌افزاری جدید نبودند، حساب مشتریان متوفی را به سرفصل بستانکاران موقت می‌بردند که عندالمطالبه بود و سود به آن تعلق نمی‌گرفت اما حالا به‌راحتی می‌توانند حساب را در همان قالبی که افتتاح شده است، مسدود کنند تا امکان برداشت از آن وجود

نگاه هفته

احتمال تغییر مدل قراردادهای نفتی ایران

سعید شفیعی
پژوهشگر اقتصادی

● هفته گذشته اگرچه با رشد قیمت‌ها در پی حمله به تأسیسات نفتی نیجریه آغاز شد؛ اما در پایان هفته نفت خام روی ریل کاهش قیمت قرار گرفت. کاهش رشد اقتصادی و افزایش تعداد دکل‌های حفاری فعال در آمریکا دلیل اصلی این کاهش عنوان شده‌اند.

۳ شاخص اصلی قیمت نفت

قیمت نفت «برنت دریای شمال» (Brent) در نخستین ساعات روز جمعه، هشتم جولای ۴۶ دلار و ۴۰ سنت معامله شد که نسبت به پایان هفته قبل، حدود دو دلار و ۷۶ سنت کاهش دارد. شاخص «نفت وست‌تگزاس اینترمدیت» (WTI) نیز در همین روز ۴۵ دلار و ۱۴ سنت معامله شد که نسبت به پایان هفته قبل، حدود سه دلار و ۳۹ سنت افت نشان می‌دهد. همچنین بنابه گزارش دبیرخانه اوپک، قیمت سبد نفتی این سازمان (OPEC Reference Basket Price) - که متشکل از میانگین قیمت نفت ۱۲ کشور عضو این سازمان است- در پایان روز پنجشنبه، هفتم جولای، ۴۴ دلار و ۳۵ سنت رسید که یک دلار و ۴۸ سنت نسبت به روز مشابه در هفته قبل پایین‌تر است.

پیش‌بینی‌های بازاری

مؤسسه مشاوره دلویت در بازیینی برآورد خود از قیمت نفت، اعلام کرد هر بشکه نفت در سال جاری میلادی در سطح ۵۰ دلار معامله خواهد شد و بیش از این افزایش نخواهد یافت. این در حالی است که در پیش‌بینی قبلی این مؤسسه، قیمت نفت حدود ۴۴ دلار برآورد شده بود. همچنین شرکت ویتول که بزرگ‌ترین معامله‌گر مستقل نفت در جهان است، اعلام کرد با توجه به کندشدن روند رشد تقاضای نفت در جهان، قیمت این کالا در یک‌سال‌و نیم آینده رشد چندانی نخواهد داشت. این شرکت در گزارش خود قیمت نفت برنت در سال آینده میلادی را در سطح ۶۰ دلار پیش‌بینی کرد که ۱۰ دلار نسبت به پیش‌بینی سال جاری میلادی بالاتر است.

احتمال تغییر مدل قراردادهای نفتی ایران

خبرگزاری رویترز در گزارشی از احتمال بازگشت قراردادهای بیع متقابل، سخن به میان آورد و مدعی شد مدل جدید قراردادهای نفتی ایران (IPC) برای شرکت‌های نفتی بین‌المللی جذاب نیست. مقامات نفتی ایران در زمان معرفی این مدل قراردادی جدید اعلام کرده بودند این قراردادها انعطاف‌پذیرتر از قبل هستند. این در حالی است که شرکت‌های انسی ایتالیا (Eni) و توتال فرانسه (Total) اعلام کرده‌اند تجربه آنان در میادین نفتی ایران در سال‌های گذشته نشان می‌دهد قراردادهای بیع‌مقابل سودآور نیستند. لازم به ذکر است قراردادهای بیع‌مقابل که در اواخر دهه ۱۳۷۰ و اوایل ۱۳۸۰ شمسی مرسوم بودند، بخشی از تولید نفت یا گاز میدان را به شرکت توسعه‌دهنده میادین پیشنهاد می‌دادند.

بالاترین سهم بازاری خاورمیانه از بازار نفت

به گزارش فایننشیشال تایمز به نقل از رئیس آژانس بین‌المللی انرژی، تولیدکنندگان نفت در خاورمیانه (عمدتاً عربستان و عراق)، اکنون بیشترین سهم را از بازار نفت پس از شوک اول نفتی در دهه ۱۹۷۰ در اختیار دارند. بنا بر این گزارش، کاهش قیمت نفت در دو سال اخیر، تولید نفت‌های غیرمتعارف (شیل) را در آمریکا و کانادا کاهش داد که این امر سبب افزایش وابستگی به نفت خاورمیانه شده است. براساس آمارهای این نهاد بین‌المللی انرژی، تولیدکنندگان نفت در خاورمیانه اکنون ۳۴ درصد از تولید نفت‌خام جهان را در اختیار دارند و حدود ۳۱ میلیون بشکه نفت را روزانه به بازار عرضه می‌کنند؛ این رقم بالاترین سهم این منطقه از بازار جهانی نفت از سال ۱۹۷۵ تاکنون است.

رشد واردات نفت هند از ایران

به گزارش خبرگزاری رویترز، واردات نفت هند از ایران در ماه ژوئن سال جاری میلادی، به ۳۸۱ هزارو ۵۰۰ بشکه رسید که این رقم نسبت به ماه مشابه سال قبل، ۳۹ درصد رشد را نشان می‌دهد. همچنین براساس این گزارش، در شش‌ماه اول سال جاری میلادی نیز واردات نفت هند از ایران به‌طور متوسط ۳۴۲ هزار بشکه در روز بود که نسبت به مدت مشابه سال گذشته، افزایش ۵۸ درصدی را تجربه کرده است. انتظار می‌رود این روند افزایشی در ماه‌های آینده میلادی نیز ادامه یابد.

قیمت گاز طبیعی

به گزارش اداره اطلاعات انرژی دولت آمریکا (EIA)، قیمت اسپات هنری‌هاب (Henry Hub)، به‌عنوان شاخصی برای قیمت فروش لحظه‌ای گاز طبیعی در آمریکا، در هفته منتهی به هشتم جولای، در سطح دودلار و ۸۲ سنت به ازای هر میلیون بی‌تی‌یو یا واحد گرمایی انگلیسی (MMBtu) مبادله شد که نسبت به هفته قبل، هفت سنت افزایش نشان می‌دهد.

ادامه از صفحه اول

راهکار کوتاه‌مدت برای درمان اقتصاد

ایران برای جلوگیری از خروج ارز و روش‌های پرداخت اعتباری یکی از کم‌هزینه‌ترین انواع تأمین مالی دولت و افزایش قدرت این تأمین برای دولت است. گرچه ریسک ایران با وجود پاسا‌جرام هنوز کاهش نیافته است اما با وجود موضوع هزینه بدهی خارجی برای اقتصاد کشور، باید هزینه و فایده استقراض خارجی ارزیابی و برآورد علمی و دقیق شود. از دیگر راهکارها، تعریف پروژه‌های سودآور و بازپرداخت آن از محل همان پروژه‌هاست. تبیین درست رابطه بین بسته‌ها و سیاست‌های کوتاه‌مدت و بلندمدت باید در مدل اقتصادی جدید تدوین شود و حال که متولی اجرایی اقتصاد مقاومتی تعیین شده است و اراده بالایی در دولت فعلی برای حل بحران و مشکلات اقتصادی کشور وجود دارد، بهتر است شرایط اقتصاد جهانی و سیاست‌گذاری‌های اقتصادهای بزرگ موردنظر قرار گیرد و در کنار تعیین محور توسعه که از مسیرهای بلندمدت رشد اقتصادی است، افزایش نقش ایران در تعیین قیمت نفت و بازی مناسب‌تری در جنگ قیمت دنبال شود. باید بپذیریم اقتصاد ما هنوز یک اقتصاد نفتی است و نمی‌توان برای درمان کوتاه‌مدت به تجویزهای بلندمدت مانند اصلاح ساختاری رو آورد. هر دو رویکرد بلندمدت و کوتاه‌مدت باید به‌طور موازی در دستور کار اقتصاد و مجریان اقتصادی کشور باشد؛ یعنی در کنار اصلاحات ساختاری باید در شرایط فعلی منابع صندوق توسعه ملی ترمیم و مشکل تأمین مالی بخش‌های مولد اقتصاد برطرف شود. اقتصاد ایران، یک تکه از پازل اقتصاد جهانی است و نمی‌توان بدون توجه به سیاست‌گذاری‌های چین که بزرگ‌ترین اقتصادهای جهان را نیز تحت‌تأثیر قرار می‌دهد و صرفاً با نگاهی درون‌گرا، به اقتصاد مقاومتی دست یافت. درحال‌حاضر اقتصاد جهانی به‌شدت متأثر از وضعیت بازارهای ارز، طلا، اوراق قرضه، قیمت نفت و سیاست‌گذاری‌های اقتصادهای تأثیرگذار مانند آمریکا و چین است. نمی‌توان بدون ورود به دروازه‌های اقتصاد جهانی و تبیین و اصلاح نقش ایران در اقتصاد جهانی، منتظر رشد اقتصادی پایدار بود.

این ستاد در راستای افزایش قدرت انعطاف‌پذیری اقتصاد کشور، یکی از نقاط بروز رکود اقتصادی کشور یعنی پایین‌بودن بهره‌وری دولت و بخش تولیدی را به‌درستی تشخیص داده است و راهکارهای ابلاغی آن به دستگاه‌های دولتی نشان از همین موضوع دارد. باین‌حال راهکارهای ارائه‌شده و تدوین پروژه‌های ملی برای بهبود شاخص‌های اقتصاد کلان کشور، بیشتر درمان‌های بلندمدت و مستقل از ریشه اصلی بروز بحران‌های اقتصادی اخیر هستند. باید یادآور شد که در شرایط ساختاری و نهادی اقتصاد کشور، تکانه خاصی رخ نداده است و نیاز به اصلاحات ساختاری از دیرباز از لازمه‌های اقتصاد کشور به شمار رفته است. این نوع اصلاحات بلندمدت هستند و آثار آنها در بیش از پنج سال بر متغیرهای اقتصادی اثر خواهند گذاشت. بنابراین علت بحران‌ها و سیکل رکودی اخیر را باید بیرون از مسائل رونوی اقتصاد کشور دانست و درمان آن نیز خارج از اقتصاد داخلی و در اقتصاد بین‌الملل است؛ موضوعی که این روزها کمتر به آن توجه می‌شود یا از آن غفلت شده است. به دیگر سخن باید گفت بخش اعظمی از مشکلات اقتصادی کشور درحال‌حاضر ناشی از متغیرهای بیرون‌زای اقتصاد یعنی قیمت نفت و نرخ ارز و سیاست‌گذاری‌های اقتصادی کشورهای منطقه و اقتصادهای بزرگ مانند چین و آمریکا است. اگر به ریشه مشکلات اقتصادی اخیر را از لحاظ بازه زمانی موردنیاز برای اصلاح، درست توجه کنیم، به نظر می‌رسد دولت باید تأمین مالی و نقدینگی بخش‌های تولیدی را به‌عنوان مهم‌ترین راهکارهای درمان اقتصاد هدف‌گذاری کند. این دو شاخص اقتصادی از نشانه‌های نفتی‌بودن اقتصاد و صنعت و پایین‌بودن بهره‌وری آنهاست چراکه از کاهش قیمت نفت و درآمدهای ارزی کشور ناشی می‌شود. اگر این دو معضل اقتصادی به‌درستی تشخیص داده و به‌صورت فوری و کوتاه‌مدت درمان شوند، منجر به جلوگیری از اخراج‌های گسترده کارگران و درمان معضل بی‌کاری خواهند شد. تدوین شکل‌های نوین در تجارت بین‌الملل

Loake

SHOEMAKERS

ENGLAND

1880

کفش برتر دست‌دوز انگلیسی

پس از ۱۳۶ سال در ایران

نمایندگی و دفتر مرکزی: پایین‌تر از میدان توحید، خیابان شهید غلامرضا طوسی، پلاک ۱۲۱، طبقه ۴، واحد ۷ و ۸

www.iranloake.ir

تلفن: ۰۲۱ - ۶۶۵۷۸۲۰۸

Loake
SHOEMAKERS

ارتباط با روزنامه شرق

SHARGHLINE
@SHARGHDAILY.IR